
Nyanlända – snabb väg in på arbetsmarknaden

Språkprojektet

Slutrapport

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2. Bakgrund	3
3. Projektets förutsättningar	5
3.1 Arbetsgrupp	5
3.2 Övergripande mål	5
3.3 Projektmål (syfte).....	5
4. Projektets genomförande	6
4.1 Kunskapsinventering	6
4.1.1 Forskning	6
4.1.2 Tidigare erfarenheter	7
4.1.2.1 Yrkes-sfi	7
4.1.2.2 Regional plattform för yrkes-sfi i Skåne	8
4.1.2.3 Erfarenheter från projekten Ingenjörspiloten och Studiehandedarpiloten.....	9
4.1.2.4 Exemplet Göteborg	10
4.1.2.5 En övergripande sammanställning av aktiviteter för nyanlända akademiker	11
4.1.2.6 e-sfi	11
4.2 Arbetsgivare och andra intressenter	12
4.3 Politisk påverkan	13
4.4 Arbetsgruppens reflektioner	14
5. Handlingsplan: ett utvecklingsprojekt av utvecklingskaraktär	14
6. Resultat och slutreflektioner	15
7. Källförteckning	17

1 Inledning

Detta projekt är en del i *Nyanlända – snabb väg in på arbetsmarknaden*, ett samarbetsprojekt mellan Kommunförbundet Skåne, Lunds universitet, Länsstyrelsen Skåne, Malmö universitet, tidigare Malmö högskola, och Region Skåne. Projektägare har varit Region Skåne och projektet har finansierats av Tillväxtverket.

Delprojektets syfte har varit att skapa effektivare och kortare vägar genom sfi för att underlätta etablering på den svenska arbetsmarknaden direkt och/eller via kompletterande utbildningar för akademiker med utländsk utbildning. I projektbeskrivningen för "Nyanlända – snabb väg in på arbetsmarknaden" har målet uttryckts genom punkten:

- Stödja och utveckla samverkan mellan kommuner och högskolor, och samverkan mellan högskolorna, för att utveckla kvaliteten, innehållet, metoder och verktyg (e-sfi) inom sfi-undervisningen.

2. Bakgrund

Att som invandrad etablera sig på den svenska arbetsmarknaden är en särskild utmaning för akademiker eftersom akademiska yrken, arbeten och examina till sin natur är mer teoretiska och komplexa och därför svårare än många andra yrken att överföra till en svensk kontext. Akademiska yrken och arbeten kräver dessutom ofta en högre kompetens i svenska än mindre kvalificerade arbeten, med undantag för de yrken/arbetsplatser där engelska är arbetsspråket. Personer med studievana är dessutom generellt sett rustade för mer intensiva och kvalificerade studier i såväl sfi som högre nivåer i svenska som andraspråk – och önskar det oftare – än andra yrkesgrupper. (Skolinspektionen, 2018)

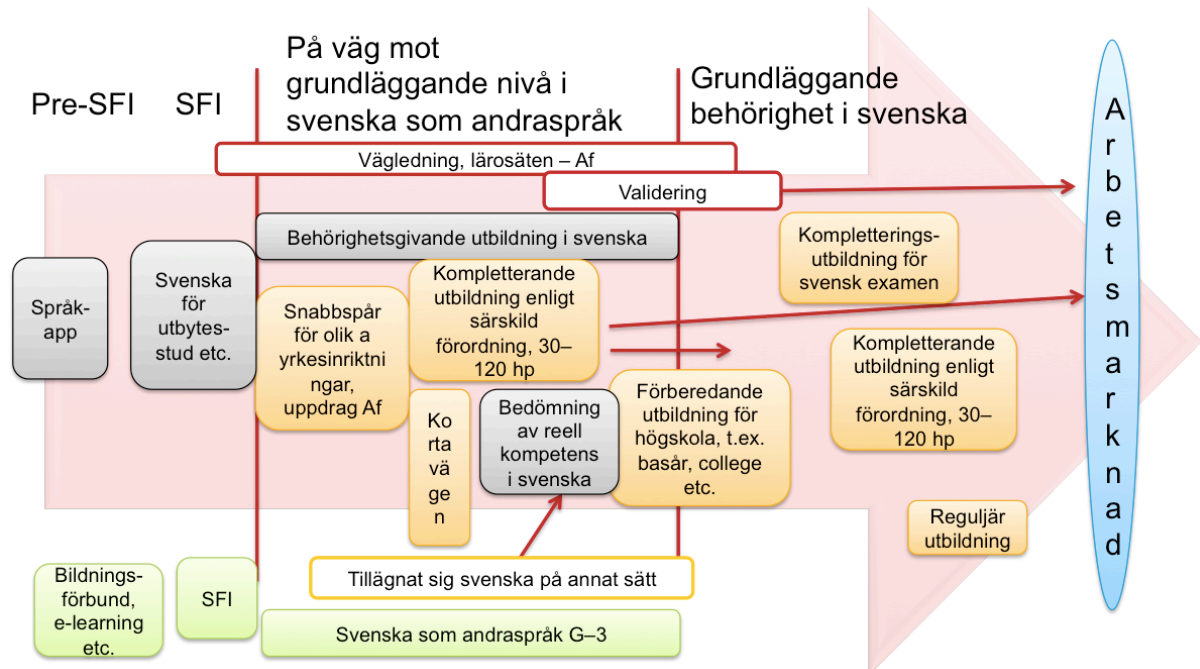
Andra komponenter för utländska akademikers tidiga etablering på den svenska arbetsmarknaden är ett relevant kontaktnät, kompletterande utbildning, kvalificerad vägledning och tidig kontakt med det egna yrket i Sverige. (För reglerade yrken och legitimationsyrken krävs dessutom svensk examen/legitimation för att utöva yrket i Sverige.) Tidig yrkeskontakt kan också ge tidig insikt om huruvida det egna yrkets

arbetsmarknad i Sverige alls är intressant för individen eller om ett karriärbyte är aktuellt.

Ett tidigt inträde i den egna yrkesrollen i Sverige är alltså en nyckel till etablering på arbetsmarknaden för utländska akademiker, varför det är viktigt att använda den inledande tiden i Sverige effektivt.

Ett hinder för att använda tiden effektivt är avsaknad av enhetlighet och tydlighet i systemet. För att läsa svenska som andraspråk, validera och komplettera utländsk akademisk examen och få bedömning av reell kompetens finns det många möjliga vägar. Dessa olika vägar saknar en sammanhållande struktur, och det är svårt för individen att skaffa sig en överblick över helheten för att kunna göra ett välgrundat val. Dagens system har dessutom onödiga stopp inbyggda, vilket beskrivs nedan.

OLIKA VÄGAR TILL ARBETE FÖR UTLÄNDSKA AKADEMIKER, INOM OCH UTANFÖR UNIVERSITET OCH HÖGSKOLA

Mot den beskrivna bakgrunden har detta projekt velat utforska möjligheten till effektivare och kortare vägar för utländska akademiker genom sfi för fortsatt utbildning

i svenska som andraspråk, via kompletteringar, vägledning och validering, till etablering på den svenska arbetsmarknaden.

3. Projektets förutsättningar

3.1 Arbetsgrupp

Språkprojektet har haft en arbetsgrupp bestående av representanter från Kommunförbundet Skåne, Lunds universitet, Länsstyrelsen Skåne, Malmö högskola, nu Malmö universitet, och Region Skåne. Arbetsgruppens uppgift har varit att arbeta fram förslag till utveckling av sfi och svenska som andraspråk utifrån projektmålen.

Den ursprungliga planen var att även ha en referensgrupp för språkprojektet för att förstärka arbetsgruppen och förankra arbetet i styrgruppen för *Nyanlända – snabb väg in på arbetsmarknaden*. Denna plan har under projektets gång reviderats eftersom delar av gruppen varit svåra att rekrytera, bland annat från näringslivet, och syftet med en sådan grupp därmed fallit. Arbetet har istället förankrats i styrgruppen direkt genom arbetsgruppens kommunikation och resultatredovisning.

3.2 Övergripande mål

Projektets övergripande mål har varit att skapa effektivare och kortare vägar genom sfi, och fortsatt utbildning i svenska som andraspråk där så krävs, för att underlätta etablering på den svenska arbetsmarknaden direkt och/eller via kompletterande utbildningar inom respektive yrken för akademiker med utländsk bakgrund.

3.3 Projekt mål (syfte)

- Studera vad som är gjort, görs och vad som fungerar effektivt för nyanlända akademikers utbildning i svenska.
- Studera relevanta arbetsgivares uppfattning om vilken nivå i svenska som krävs för att utöva yrket i Sverige.

- Föra dialog med kommuner, universitet och högskolor, Länsstyrelsen Skåne, kommunförbundet, Region Skåne, Folkbildningen m.fl. för samsyn om hur effektiv språkinlärning för nyanlända akademiker ska organiseras.
- Utarbeta en handlingsplan för att utveckla och vid behov förändra organisering av utbildning i sfi och svenska som andraspråk i Skåne som kortar vägen till etablering på arbetsmarknaden för nyanlända akademiker.
- Förankra handlingsplanen hos relevanta aktörer.

4. Projektets genomförande

4.1 Kunskapsinventering

4.1.1 Forskning

Den sammanlagda forskningen om sfi är relativt begränsad, i synnerhet vad gäller sfi för personer med akademisk utbildning. I april 2017 presenterade forskningsinstitutet Ifous (Innovation, forskning och utveckling i skola och förskola) en rapport, *15 års forskning om sfi – en överblick* (Lundgren, Rosén, & Anette, 2017), som inventerar det aktuella forskningsläget vad gäller undervisning av vuxna invandrare i svenska och deras lärande i svenska. Rapporten ger en överblick över forskning om sfi den senaste 15 åren, och konstaterar att det vid tillfället för publiceringen av rapporten saknas studier som uppmärksammar studerande som har lång studiebakgrund vid ankomst. De mer generella resultaten i rapporten handlar bland annat om behov av samverkan mellan olika aktörer, hur identitet ur olika perspektiv kan påverka studierna och att kraven på språklig kompetens som ställs för olika arbeten ofta inte speglar hur språkbruket på arbetsplatsen ser ut.

Sedan arbetsgruppens kunskapsinventering gjorts och Ifous rapport publicerats, har Skolinspektionens gett ut en kvalitetsgranskningsrapport, *Undervisning i svenska för invandrare* (Skolinspektionen, 2018), med fokus på studieväg 2 och 3, kurs C och D, vilket innefattar högutbildade sfi-elever. Rapportens syfte är att granska hur den kommunala vuxenutbildningen i sfi främjar möjligheten att lära sig och utveckla ett funktionellt andraspråk för bland annat vidare studier och arbetsliv för målgrupperna.

Rapporten konstaterar att didaktisk forskning om hur vuxna tillägnar sig svenska som andraspråk är begränsad, och att utbildningsbakgrundens längd och nivå är avgörande för inläringen, både vad gäller inlärningshastighet och slutlig färdighetsnivå.

Rapporten identifierar ett antal problemområden. Det främsta är att individanpassning saknas med en möjlig konsekvens att elever försenas i sin progression och får svårare att komma ut i samhälls- och arbetsliv.

Ett annat kritiskt område är att undervisningen inte alltid är tillräckligt utmanande, på för låg nivå eller att elever inte uppfattar innehållet som relevant. Konsekvenser av det kan bli att elever tappat motivationen och att studiegången förlängs eller att elever väljer att hoppa av sin utbildning.

Ett tredje problem rapporten tar upp är att vuxenpedagogiska perspektiv inte alltid är tydligt närvarande inom verksamheterna, och det är inte heller särskilt vanligt att elevernas upplevelser och egna erfarenheter tas tillvara i undervisningen. Inläringen riskerar därmed att bli passiv.

Ett fjärde utvecklingsområde är att undervisningen i vissa verksamheter i större utsträckning behöver knyta an till aspekter som rör elevernas vidare studier och arbetsliv.

Rapporten konstaterar också att utbildningsnivån bland sfi-lärarna varierar och att rektorernas pedagogiska ledarskap och insikter om andraspråksinläring i vuxen ålder skiftar, faktorer som påverkar den utbildning eleverna erbjuds och den undervisning de möter.

4.1.2 Tidigare erfarenheter

4.1.2.1 Yrkes-sfi

Initiativ till sfi för akademiker har tagits genom åren på olika platser i landet inom ramen för yrkes-sfi-utbildningar. Utbildningarna har/har haft fokus på målgruppernas etablering på den svenska arbetsmarknaden och ges/har getts i samverkan mellan olika aktörer. Exempel på sådan utbildning är Stockholms intensivsvenska för akademiker

(SFIA) inom samarbetet SFX (SFX, Svenska för yrkesutbildade i Stockholms län), och de tidigare utbildningarna Svenska för utländska akademiker (SFUA) i Borås (Högskolan i Borås) och Akademikerintroduktion (AKI) i Malmö.

Initiativen har gett en del goda effekter, exempelvis har läkare som studerat inom SFX gått ut i arbete inom 2–3 år, istället för som tidigare på 5–7 år (Iberdemaj, 2014). Att initiativen är så spridda i tid och geografi gör dem dock sårbara i sin existens och kvalitet, och tillgången till denna typ av riktad sfi-utbildning blir slumpartad för individen.

4.1.2.2 Regional plattform för yrkes-sfi i Skåne

Skåne har 33 kommuner, och det finns stora variationer i kommunstorlek och antal nyanlända mellan dem, vilket betyder att de också har skilda förutsättningar att bedriva sfi-utbildning. För att tillvarata kommunernas resurser och få en kritisk massa sfi-deltagare har en regional plattform för yrkes-sfi skapats, ett samarbete mellan regionens kommuner för att kunna erbjuda fler yrkes-sfi-utbildningar. Plattformen startade 2015 och drivs av Kommunförbundet i Skåne.

Syftet med plattformen är att ge ett ökat kursutbud, individanpassade utbildningar och bättre samverkan mellan berörda aktörer. I rapporten *Regional plattform för yrkes-sfi i Skåne* (Iberdemaj, 2014) konstateras att ett särskilt behov av regional samverkan för den då ökande gruppen högutbildade inom etableringen. Eftersom högutbildade generellt sett har som mål att arbeta inom det område de är utbildade i, alternativt studera vidare på högskola som ett komplement till sin befintliga utbildning, görs bedömningen att behov av nischade utbildningar riktade till specifika grupper akademiker i samverkan med regionens lärosäten.

Inom ramen för plattformen bedrivs idag sfi för akademiker genom *Akademikerspåret* med fyra olika inriktningar:

- Yrkes-sfi för akademiker (SFIA)
- Yrkes-sfi för ingenjörer och tekniker (SFIT)
- Yrkes-sfi för medicinsk personal (SFIMP)

Samtliga bedrivs med folkhögskola som huvudman i samverkan med Folkuniversitetet.

För de elever som kommer från mindre kommuner betyder den regionala plattformen att de får tillgång till individanpassad undervisning som annars inte vore möjlig.

4.1.2.3 Erfarenheter från projekten *Ingenjörspiloten* och *Studiehandledarpiloten*

Inom det övergripande projektet *Nyanlända – snabb väg in på arbetsmarknaden*, har två andra delprojekt, *Ingenjörspiloten* (Lunds universitet, 2018) och *Studiehandledarpiloten* (Malmö universitet, 2018), haft inslag av svenska för nyanlända på Lunds universitet respektive dåvarande Malmö högskola.

I *Ingenjörspiloten* var utgångspunkten att ge nyanlända ingenjörer kompletterande utbildning på Lunds Tekniska Högskola, LTH, kombinerat med svenska på akademisk nivå. De antagna deltagarna skulle läsa 50 % på LTH parallellt med 50 % svenska på Språk- och litteraturcentrum (SOL) vid Lunds universitet. De flesta deltagare valde detta upplägg, några valde dock att läsa mer på LTH och några valde att fokusera på svenskan.

För studierna i svenska fick deltagarna göra ett placeringstest för nivåplacering i befintlig svenskutbildning på Lunds universitet. Målsättningen var att de skulle läsa 15 hp per termin och därmed nå kunskaper motsvarande godkänt på sfi D.

Sammanfattningsvis klarade deltagarna sina studier i svenska med tillfredsställande resultat, och de flesta nådde upp till målet om kunskaper motsvarande godkänt på sfi D. Några kom betydligt längre, men de flesta prioriterade sina studier på LTH. En särskild utmaning har varit för studenterna att inse hur mycket tid som krävs för studierna, men deltagarna har inte haft behov av extra stöttning. De har däremot ofta stannat kvar efter föreläsningarna för att diskutera kring specifika moment. Deltagarna kunde ofta bidra med intressanta aspekter i gruppdiskussionerna, eftersom de hade större arbetslivs- och livserfarenhet.

Utgångspunkten för projektet *Studiehandledarpiloten* var att genomföra utbildning med inriktning studiehandledare på modersmål för målgruppen nyanlända vuxna akademiker. Deltagarna skulle ha pågående eller avslutad sfi D. De som läste sfi skulle fortsätta med det och varva det med studierna på Malmö högskola och praktik. Planen var att de som blev klara med sfi D skulle ha mer praktik, 3–4 dagar/vecka, men skolorna kunde bara ta emot 2 dagar/vecka och praktiken blev därför mindre än

planerat i omfattning. Deltagarna fick istället delta i yrkessvenska tillsammans med Snabbspår för lärare på Malmö högskola.

I studiehandledarpiloten ingick också övning i muntlig och skriftlig färdighet utifrån texter och material kopplat till skolan.

Deltagarna hade olika engagemang och progression i sin språkutveckling, men projektgruppen för studiehandledarspåret samlade bedömning utifrån den första omgångens erfarenheter var att kraven i svenska bör höjas för den planerade andra omgången: Deltagarna behöver sfi D eller däröver för att antas till kursen, och studier i yrkessvenska ska ingå 2–3 dagar i veckan de veckor de inte har praktik, omkring 12 veckor.

I båda dessa pilotprojekt konstateras att studier i svenska parallellt med ämnesstudier kan skapa en situation där det är svårt för studenterna att ägna dem båda lika stort fokus. Ett av de två blir då lidande, och en försiktig analys skulle vara att fokus på ett ämnesområde i taget kan ge bättre kvalitet på studierna.

4.1.2.4 Exemplet Göteborg

Under tiden som Språkprojektet startat har Göteborgs universitet utvecklat kurser i nybörjarsvenska på universitet och i universitetets regi (Göteborgs universitet).

Utbildningen är en förutbildning på en termin och ger inte sfi-betyg, utan studenterna kan fortsätta direkt till behörighetsgivande kurs i svenska för nyanlända. De båda kurserna hör på så sätt ihop och det är möjligt att studera från nybörjare till grundläggande behörighet på universitet och på tre terminer. De mer långtgående effekterna av utbildningen kommer att utvärderas i augusti 2018.

Målgruppen är inte enbart personer med en avslutad utbildning, utan vänder sig till alla nyanlända som studerat på universitet, och de flesta som går utbildningen har redan viss nivå på sina svensk-kunskaper. Utbildningen har hittills finansierats av Göteborgs universitet inom ramen för universitetets initiativ för nyanlända, men det är idag okänt hur finansieringen kommer att se ut i framtiden.

4.1.2.5 En övergripande sammanställning av aktiviteter för nyanlända akademiker

- I Nya Akademiker, NYAK (Malmö universitet), samarbetar Arbetsförmedlingen med Malmö universitet, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad och Sveriges Lantbruksuniversitet för att erbjuda nyanlända inom etableringen i Skåne studie- och karriärvägledning. NYAK vänder sig till nyanlända som har uppehållstillstånd och som är inskrivna på Arbetsförmedlingens Skånes etablering, med minst avslutad gymnasieutbildning, påbörjad eller avslutad akademisk examen och som är intresserade av högre studier.
- Systematiserad utbildning i svenska under asyltiden riktad till akademiker saknas. Studieförbund och folkhögskolor genomför insatser för att stärka asylsökandes kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället, och på samhällsportalen informationsverige.se finns ett digitalt språkinlärningspaket som syftar till att stärka kunskaperna i svenska för asylsökande (Länsstyrelsen, 2016). Ytterligare utveckling av språkinlärningsverktyg som exempelvis appar avsedda att användas under asyltiden pågår också.
- Behörighetsgivande utbildning i svenska finns på ett tiotal lärosäten, 7 av dem är med i det nationella TISUS-nätverket.
- Även nybörjarsvenska finns på flera lärosäten, men då med målgrupper som utbytesstudenter/internationella studenter och akademisk personal.
- Kompletterande utbildningar i det reguljära utbildningsutbudet finns i olika omfattning på ett antal lärosäten.
- Kompletterande insatser via Arbetsförmedlingen och andra externa aktörer finns på många lärosäten. Sådana insatser har sedan 2015 ökat väsentligt och systematiseras genom exempelvis Arbetsförmedlingens olika snabbspår och Korta vägen.
- Validering och bedömning av reell kompetens är ytterligare ett område som fått ökat fokus vad gäller nyanlända akademiker under de senaste åren, och flera lärosäten har arbetat med att utveckla och systematisera metoder för rättssäkra bedömningar.

4.1.2.6 e-sfi

Ett alternativ till traditionell utbildning med fysiska träffar är de olika e-verktyg som finns tillgängliga inom språkutbildning. Projektet ser e-verktyg som ett viktigt komplement till traditionell undervisning, och e-lärande kan vara ett sätt att strukturera

och effektivisera inläringen och motivera inlärarna (Lundgren, Rosén, & Anette, 2017). E-verktyg kan också vara en väg att tillägna sig svenska för asylsökande under den många gånger långa asylprocessen och därmed korta tiden för språkinläringen under etableringstiden (se avsnitt 4.1.2.5). Det finns också utarbetade e-verktyg för att underlätta för målgruppen flyktingars integrering i EU-länder genom språkinläring: Online Linguistic Support (OLS) (Erasmus+, 2014).

Projektet ser emellertid e-sfi som ett komplement till den traditionella undervisningen. Nyanlända har ett stort behov av kontakt med en samhällskontext och studie- och yrkeskontext, något som är svårt att ersätta med ett virtuellt eller internetbaserat möte. Erfarenheten visar också avhoppet generellt sett är större från nätbaserade utbildningar än från campusförlagd utbildning.

4.2 Arbetsgivare och andra intressenter

Vid tre tillfällen under 2017–2018 har projektet planerat för workshoppar på Malmö högskola/universitet med offentliga och privata arbetsgivare, inget av dem har kunnat genomföras på grund av för litet antal deltagare från arbetsgivarsidan. Vad det beror på är svårt att säga, flera av de inbjudna har uttryckt ett intresse för frågan och talat om vikten av den. Återbud från anmälda personer skulle kunna tolkas som att frågan prioriteras bort vid hög arbetsbelastning.

Projektet har inhämtat synpunkter om att bedriva utbildning i svenska för nyanlända på universitet, inom etableringen eller genom andra lösningar, bland annat genom nätverk som Yrkes-sfi-plattformen Skånes styrgrupp. I denna grupp är Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen Skåne, Lärosäten syd, Kommunförbundet, Region Skåne, och Skånes kommuner representerade, och utöver frågan om nybörjarsvenska på lärosäten har frågan om Yrkes-sfi-plattformen Skåne skulle kunna spela en roll för en sådan utbildning diskuterats. Gruppen har sett positivt på båda frågor, men sett negativt på att lärosätena då skulle konkurrera med kommunerna om de redan mycket få behöriga sfi-lärarna. Detta har dock inte betraktats som ett hinder för att utveckla idén och driva frågan vidare.

För att komma i fråga som sfi-utbildningsanordnare inom ramen för Yrkes-sfi-plattformen krävs betygsrättigheter i sfi, vilket idag ges enbart till kommuner och folkhögskolor. Lunds universitet har ansökt om betygsrättigheter men fått ansökan avvisad med hänvisning till att universitetet är en statlig förvaltningsmyndighet, dnr 51-2018:375. Därmed är vägen till undervisning i sfi svenska för nyanlända via regional plattform för yrkes-sfi inte framkomlig för högskola och universitet, åtminstone inte under rådande tolkning av regelverket.

4.3 Politisk påverkan

Utbildningsdepartementet har under januari 2018 haft så kallade hearings för Sveriges lärosäten och andra intressenter angående behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar. Bland annat ses förordningen (2007:432) om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor (basårsförordningen) som mindre ändamålsenlig och i behov av förändring. Exempel på behörighetsgivande förutbildning är sådana utbildningar i svenska som andraspråk som ger grundläggande behörighet till högskolestudier.¹

Lunds universitet och Malmö universitet har båda deltagit i en hearing 30 januari 2018 och där framfört behovet av ett bredare uppdrag till lärosätena vad gäller utbildningar för utländska akademiker: Lärosätena önskar ett helhetsgrepp om förutbildningar och kompletterande utbildningar för utländska akademiker. Uppdraget skulle innefatta riktade medel/vikta utbildningsplatser till förutbildningar och därigenom ge nyanlända akademiker möjlighet att studera svenska som andraspråk från nybörjarsvenska/sfi till grundläggande behörighet, och också ges möjlighet till behörighetsgivande utbildning i engelska.

Ett sådant, breddat uppdrag skulle göra att lärosätena inte behöver konkurrera om sina egna resurser i form av platser, vilket nu är fallet, och det skulle också ge större nationell likvärdighet för nyanlända akademiker och deras vägar vidare.

---

¹ Sedan projektet avslutats har Utbildningsdepartementet lämnat promemorian *Behörighetsgivande högskoleintroducerande utbildningar* på remiss (Ds 2018:2165 *Behörighetsgivande högskoleintroducerande utbildningar*.) Promemorian innebär att de behov Lund och Malmö framfört åtminstone delvis uppfylls genom möjlighet till längre studier inom förutbildning för behörighet i svenska och engelska.

Vad gäller poäng från förutbildningar har de ingen direkt funktion i dagens system vilket kan leda till problem; de ger inte meritpoäng som Komvux-studier, vilket gör att vissa studenter väljer bort behörighetsgivande utbildning vid lärosäte, och poängen kan inte heller användas som högskolepoäng. Även denna fråga har lyfts med departementet.

4.4 Arbetsgruppens reflektioner

Resultaten av kunskapsinventering, kartläggning och olika aktörers synpunkter har diskuterats i Språkprojektets arbetsgrupp, som finner att sfi är en del av den kommunala vuxenutbildningen som bör diskuteras, åtminstone vad gäller målgruppen akademiker. Nivån i svenska vida avslutad sfi är som tidigare nämnts relativt låg, den kan jämföras med svensk mellanstadienivå i svenska. För att etablera sig inom ett akademiskt yrke i Sverige som kräver en högre nivå i svenska – vilket alltså inte gäller alla akademiska yrken, till exempel inte yrken med engelska som arbetspråk – saknar sfi den relevans den kan ha för andra yrkeskategorier. För den målgruppen akademiker vore ett mer ändamålsenligt alternativ en sammanhållen utbildning i svenska från nybörjare till grundläggande behörighet för högskolestudier, exempelvis som den modell Göteborgs universitet utvecklat.

5. Handlingsplan: ett utvecklingsprojekt av utvecklingskaraktär

För att utveckla kvaliteten, innehållet, metoder och verktyg inom sfi-undervisningen, det vill säga de områden som denna rapport identifierar som utvecklingsområden, har Region Skåne och Malmö universitet som ett resultat av Språkprojektets arbete initierat ett samarbetsprojekt av utvecklingskaraktär. Inom ramen för detta projekt kommer Malmö universitet att bedriva intensivutbildningen *Svenska för nyanlända akademiker* (Malmö universitet, 2018). Utbildningen är en 20 veckor lång förutbildning, och innehåller förutom intensivsvenska även arbetsmarknadsanknytande moment. Efter avslutad utbildning erbjuds studenterna, utöver kursens ordinarie slutexamination, sfi-prövning i Malmö stad, vilket har förankrats genom stadens Vägledningscentrum som är ansvarigt för anmälan och kön till sfi i kommunen. På så sätt har projektet möjlighet att tillfredsställa behov både hos den målgrupp som vill och kan etablera sig på arbetsmarknaden efter sfi, och hos den som önskar och behöver mer svenska.

Studenterna kan efter kursen fortsätta inom andra utbildningar i svenska som andraspråk inom universitetet för att på ett effektivt sätt nå grundläggande behörighet i svenska. Projektet utvärderas genom följeforskning, så kallad lärande utvärdering.

Att bedriva utbildning i sfi/nybörjarsvenska för akademiker på lärosäten har särskilda vinster för den enskilde och i förlängningen även för samhället:

- relevant innehåll och ökad kvalitet (jfr Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport, avsnitt 4.1.1.)
- högre intensitet och studiehastighet
- bättre förberedelse för behörighetsgivande utbildning i svenska
- introduktion till akademiska studier i Sverige
- relevanta stödfunktioner, såsom studie- och karriärvägledning, bibliotek, studentservice etcetera

Projektet har även förankrats hos Arbetsförmedlingen som ser utbildningen som en möjlig väg för personer inskrivna i det nya etableringsprogrammet.

6. Resultat och slutreflektioner

Arbetet i *Språkprojektet* har i stora delar bestått av samverkansutveckling, inte bara mellan kommuner och lärosäten genom bl.a. yrkes-sfi-plattformen Skåne, utan även mellan kommun/lärosäten och andra viktiga aktörer, exempelvis Region Skåne och Arbetsförmedlingen.

De lärosäten som deltagit, Lunds universitet och Malmö universitet, tidigare Malmö högskola, har naturligt utvecklat samverkan och samarbeten sinsemellan, men ett ökat utbyte med andra lärosäten har också skett, exempelvis Göteborgs universitet och Stockholms universitet. Här ser projektet stora möjligheter även framgent till utbyte av erfarenheter och gemensam utveckling på området.

Samverkan har också varit ett av de viktigaste resultaten; aktörernas möjlighet till samarbete har stärkts genom uppbyggda starka kontaktnät och ökad kunskap om

varandras verksamheter, vilket också resulterat i ett samarbetsprojekt för vidare utveckling inom svenska för nyanlända akademiker.

7. Källförteckning

Ds 2018:2165 Behörighetsgivande högskoleintroducerande utbildningar. (u.d.). Hämtat från

<https://www.regeringen.se/49a606/globalassets/regeringen/bilder/utbildningsdepartementet/bilder-statsrad/02165-remisspm-behorighetsgivande-hogskoleintroducerande-utbildningar-fl-0024.pdf>

Erasmus+. (2014). *ONLINE LINGUISTIC SUPPORT (OLS) FÖR FLYKTINGAR*. Hämtat från <https://erasmusplusols.eu/sv/ols4refugees/> den 6 maj 2018

Göteborgs universitet. (u.d.). *Förberedande kurs i svenska för nyanlända*. Hämtat från https://utbildning.gu.se/kurser/kurs_information?courseid=SW1700. den 6 maj 2018

Högskolan i Borås. (u.d.). Hämtat från

<http://www.hb.se/Samverkan/Kompetensutveckling-och-uppdragsutbildning/RuC--Regionalt-utvecklingsCentrum/Uppdrag/Avslutade-uppdrag/Svenska-for-utlandska-akademiker/>. den 6 maj 2018

Iberdemaj, M. (2014). *Regional plattform för yrkes-SFI i Skåne*. Malmö: Länsstyrelsen i Skåne län.

Länsstyrelsen. (2016). *Information om Sverige*. Hämtat från

<https://www.informationsverige.se/Svenska/Sidor/Start.aspx>. den 6 maj 2018

Lundgren, B., Rosén, J., & Anette, J. (2017). *15 års forskning om sfi – en överblick*. Stockholm: Ifous.

Lunds universitet. (2018). *"Nyanlända - snabb väg in på arbetsmarknaden" - Ingenjörspiloten*. Slutrapport, Lund.

Malmö universitet. (u.d.). *Gemensam vägledning för nyanlända i Skåne*. Hämtat från

<https://www.mah.se/Om-Malmo-universitet/Nyanlanda-och-breddat-deltagande/Gemensam-vagledning-for-nyanlanda-i-Skane/>. den 6 maj 2018

Malmö universitet. (2018). *Preparandkurs studiehandledare inom ramen för projektet "Nyanlända – snabb väg in på arbetsmarknaden"*. Slutrapport, Malmö.

Malmö universitet. (2018). *Svenska för nyanlända akademiker*. Hämtat från

<https://www.mah.se/om-malmo-universitet/nyanlanda-och-breddat-deltagande/svenska-for-nyanlanda-akademiker/> den 6 maj 2018

SFX, *Svenska för yrkesutbildade i Stockholms län*. (u.d.). Hämtat från <http://sfx.se> den 6 maj 2018

Skolinspektionen. (2018). *Undervisning i svenska för invandrare*. Stockholm: Skolinspektionen.